

Afspraken PBS voor IKC Sterrenschool De Ruimte

Inhoudsopgave

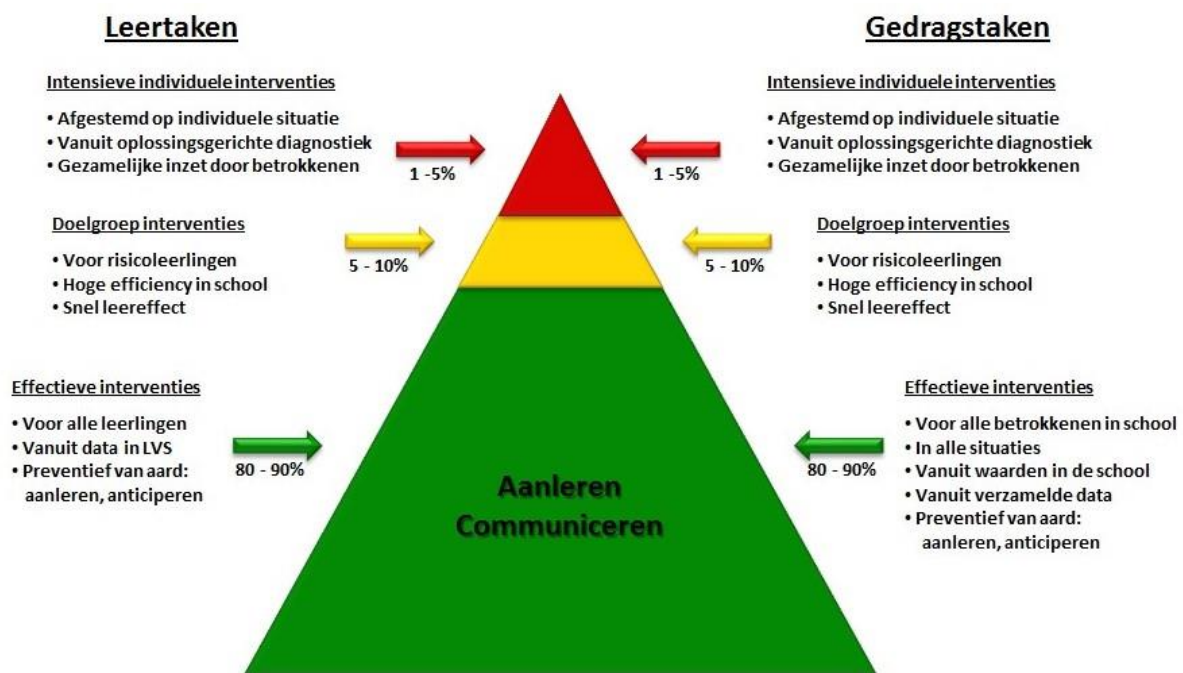
1. Positive Behavior Support.....	2
2. PBS team.....	3
3. Gedragsverwachtingen.....	3
3.1 Doel gedragsverwachtingen.....	3
3.2 Gedragsmatrix van De Ruimte.....	3
3.3 Aanleren gedragsverwachtingen.....	5
3.4 Aanbod gedragslessen schooljaar 2018-2019.....	6
3.4.1. Gedragslessen PBS.....	6
3.4.2. Kwink: lessen voor sociaal emotioneel leren.....	7
4. Bekrachten gewenst gedrag.....	7
4.1 Positief bekrachten door middel van een compliment.....	7
4.2 Positief bekrachten door middel van een beloningssysteem.....	7
5. Omgang met probleemgedrag.....	8
5.1. Registreren incidenten.....	8
5.2 Ongewenst gedrag.....	8
5.2.1 Klein ongewenst gedrag.....	8
5.2.2 Groot ongewenst gedrag.....	9
5.3 Incidentregistratie aanmaken in Parnassys.....	10
6. Lessen Sociale Veiligheid.....	10

1. Positive Behavior Support

PBS is een schoolbrede benadering van probleemgedrag en gaat uit van vijf kernprincipes:

1. Ontwikkel duidelijke gedragsverwachtingen: bepaal welk gedrag je wilt horen en zien.
2. Communiceer en onderwijs je verwachtingen: leer de leerlingen systematisch hoe dat gedrag eruit ziet en hoe niet.
3. Herken en bekrachtig gewenst gedrag: laat merken dat het wordt gezien als leerlingen het verwachte gedrag vertonen en bekrachtig dit.
4. Minimaliseer de aandacht voor ongewenst gedrag: schenk geen aandacht aan kleine ongewenste gedragingen.
5. Wees duidelijk en consequent met de gevolgen: ga met onaanvaardbaar gedrag op voorspelbare wijze om.

PBS gaat uit van drie lagen van onderwijsaanbod en ondersteuning.

Overgenomen van A. Blonk (2010), afgeleid van: www.pbis.org

De groene zone is niveau 1, de primaire preventie. Van alle leerlingen van een school valt ongeveer 80% in deze zone. Voor deze leerlingen is het van belang dat de volgende interventies worden toegepast:

- positieve, proactieve benadering
- onderwijzen van gewenst gedrag
- actief toezicht houden
- positieve beloningssystemen
- consequente, duidelijke sancties.

De gele zone is niveau 2, de secundaire preventie. Hier valt ongeveer 15% van alle leerlingen onder. Er zijn drie belangrijke interventies voor deze groep leerlingen:

- intensieve training in sociale vaardigheden
- individuele pedagogische begeleiding

- individuele didactische begeleiding

De rode zone is niveau 3, de tertiaire preventie. Ongeveer 5% van alle leerlingen zit in deze zone. Voor deze groep leerlingen is professionele hulp nodig die rekening moet houden met de volgende punten:

- gedragsfunctie analyse
- individueel pedagogisch handelingsplan
- oudertraining en begeleiding
- multidisciplinaire aanpak

2. PBS team

Het PBS team bestaat uit:

Marilou van Ginkel	trainer	m.vanginkel@pirresearch.nl
Cathelijne Doeze Jager	PBS Coördinator	c.doezejager@sterrenschoolruimte.nl
Dong-Shik van Mierlo	Unit 5-8	d.vanmierlo@sterrenschoolruimte.nl
Monique de Groot	Unit 3-4	m.degroot@sterrenschoolruimte.nl
Cindy van Kolthoorn	Unit 1-2	c.vankolthoorn@sterrenschoolruimte.nl
Jeanine Hehenkamp	Partou	jeanine.hehenkamp@partou.nl
Liesbeth Silvius	BSO	liesbeth.silvius@partou.nl
Michelle de Waal	BSO	mies.de.waal@gmail.com

3. Gedragsverwachtingen

3.1 Doel gedragsverwachtingen

Het opstellen van waarden en gedragsverwachtingen op het niveau van school en klas is een belangrijk onderdeel in de ontwikkeling van PBS. Duidelijk geformuleerde waarden en gedragsverwachtingen vertellen de leerlingen wat de medewerkers van hen verwachten. Daarnaast sturen ze leerlingengedrag en versterken ze de oplettendheid en het toezicht houden van de leerkrachten en pedagogisch medewerkers.

Naast het ontwikkelen en bekendmaken van het gewenste gedrag is het van belang dat deze gedragsverwachtingen in de school zichtbaar zijn, dat leerlingen worden onderwezen in deze gedragsverwachtingen en is het van belang dat leerkrachten en pedagogisch medewerkers hierop blijven letten en leerlingen positieve feedback blijven geven.

De waarden en gedragsverwachtingen zijn opgenomen in een gedragsmatrix.

3.2 Gedragsmatrix van De Ruimte

Op Sterrenschool De Ruimte gaan we bij de gedragsverwachtingen uit van drie basiswaarden:

1. Veiligheid	zorg voor veiligheid
2. Verantwoordelijkheid	je gedraagt je verantwoordelijk
3. Respect	toon respect

Dit betekent dat wij het belangrijk vinden dat alle leerlingen zich op school veilig voelen en zichzelf durven zijn. Voor het respectvol met elkaar omgaan, is iedere leerling (en leerkracht en ouder) verantwoordelijk.

Deze basiswaarden en regels bieden leerlingen en medewerkers duidelijkheid en zijn eenvoudig te onderwijzen en te onderhouden. Als de gedragsverwachtingen consequent positief bekrachtigd worden, worden ze door de leerlingen geïnternaliseerd. Ze zijn goed in staat na te denken over wat respectvol, verantwoordelijk en veilig gedrag is.

Op basis van deze basiswaarden zijn algemene gedragsverwachtingen voor de school en per openbare ruimte gedragsverwachtingen afgesproken. Gedragsverwachtingen creëren eenduidigheid,

zijn positief geformuleerd, worden regelmatig onderwezen en op nieuw bekeken en leerlingen en medewerkers kennen de gedragsverwachtingen.

De opgestelde gedragsmatrix zet de toon voor een positieve sfeer op school:

- Bepaalt het klimaat op school
- Dient als hulpmiddel om gedragsverwachtingen tot onderwijzen
- Biedt positief gestelde voorbeelden van gedrag dat bekrachtigd dient te worden
- Biedt duidelijkheid in wat gewenst gedrag is, zodat ongewenst gedrag gecorrigeerd kan worden
- Kan doelgericht worden meegedeeld aan ouders, vervangende leraren, nieuwe leerlingen en de omgeving.

Gedragsmatrix Sterrenschoon De Ruimte			
	Respect	Veiligheid	Verantwoordelijkheid
Algemeen schoolbreed	Ik houd rekening met de ander.	Ik houd handen en voeten bij mijzelf Ik loop rustig.	Ik praat op rustige toon. Ik volg de aanwijzingen van de leerkrachten en PM-ers op. Ik gebruik de materialen waarvoor ze zijn bedoeld. Ik let op mijn eigen gedrag.
Bij de ingang	Ik geef de ander ruimte om naar binnen te gaan.	Ik ga rustig naar binnen.	Ik ben op tijd op school. Ik ga naar binnen als de deur opengaat. Ik veeg mijn voeten.
In de hal beneden			Ik ga direct naar mijn lokaal.
Op de trap	Ik houd afstand van de ander.	Ik loop aan de rechterkant van de trap.	Ik ga naar boven en ga direct naar mijn lokaal.
Open ruimtes boven en beneden			Ik zorg voor mijn eigen spullen.
Toiletten	Ik laat een ander rustig gebruik maken van het toilet.	Ik was mijn handen na het toiletbezoek. Ik ga direct terug naar mijn lokaal.	Ik laat het toilet en de wasruimte netjes achter.
Kleedkamers	Ik laat de spullen van een ander hangen.		Ik hang mijn kleren netjes op aan de kledinghaken. Ik zet mijn schoenen onder mijn kleren.
Gymzaal	Ik laat iedereen op zijn niveau plezier beleven in het sporten.	Ik kom binnen en ga zitten op de bank.	
Speelplein	Ik speel in de aangegeven ruimte		Na het spelen ruim ik de materialen op de juiste plaats op.
Opvang	Ik luister naar een ander. Ik laat een ander	Ik houd mij aan gemaakte afspraken.	Ik kies en speel op de daarvoor bestemde plek.

	uitpraten. Ik groet bij binnenkomst en bij het afscheid nemen.		Ik zorg goed voor het materiaal dat ik gebruik. Voordat ik iets anders kies, ruim ik mijn spullen op.
Beheerders-ruimte		Ik mag naar binnen als er een medewerker aanwezig is.	
Ontmoetings-ruimte	Ik gedraag mij vriendelijk naar andere bezoekers.	Ik vraag of ik de keuken in mag. In de keuken volg ik de aanwijzingen van de volwassene op.	
Overige ruimtes (danszaal, auditorium, teamruimte, vide, speel- en sportzalen)		Ik gebruik de ruimte waar hij voor bedoeld is.	Ik houd de ruimte netjes Ik ruim de materialen op de daarvoor bestemde plaats op.

3.3 Aanleren gedragsverwachtingen

Strategieën om gewenst gedrag te onderwijzen en te onderhouden zijn hetzelfde als die gebruikt worden om lezen, rekenen, biologie, muziek of welk vak dan ook bij te brengen.

Belangrijk dat bij het onderwijzen van de gedragsverwachtingen de belangrijkste vaardigheden worden voorgedaan en dat voorbeelden van hoe het moet en niet moet, worden gegeven in de verschillende situaties en ruimtes.

Het onderwijzen omvat: voordoen hoe het moet, oefenen en gerichte training in de praktijk, corrigerende en positieve feedback en regelmatig toetsen. Dit laatste wordt gedaan door het PBS-team op basis van de ingevoerde gedragsregistraties Iris Schoolklimaat.

Op basis van de gedragsmatrix is een lesprogramma opgesteld om gedragsverwachtingen te onderwijzen.

Het aanleren van gedragsverwachtingen gaat volgens een vast format en wordt onderwezen op de plaats waar het van toepassing is. Tijdens deze gedragslessen staat onderwijzen van het gewenste gedrag centraal, wordt verteld waarom het belangrijk is en worden voorbeelden gegeven van hoe het wel, en hoe het niet moet. Het PBS stelt op basis van data uit Iris Schoolklimaat een schema op wanneer bepaalde gedragsverwachtingen moeten worden aangeboden.

Het aanleren van gedragsverwachtingen gaat volgens onderstaand format. Het betreft een voorbeeldles over 'Goed gedrag in de gang'.

1= Goed voorbeeld

Groep voorbereiden	'We gaan oefenen met het lopen in de gang. Wat zijn ook alweer de regels die gelden in de gang? Ja, inderdaad, dat zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Loop rustig • Houd handen en voeten bij jezelf • Praat met een zachte stem Heel goed onthouden! Waarom is het belangrijk dat we ons zo gedragen? Ja. Op die manier lopen we veilig en met respect. Ik ga het nu een keer voordoen. Letten jullie
---------------------------	---

	op wat ik allemaal goed doe.'
'Modelen'	<i>Loop rustig door de gang, praat met een zachte stem en raakt niets aan.</i>
Nabespreken	'Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld? Hield ik mijn handen en voeten goed bij mezelf? En hoe liep ik? Was dat veilig? Hoe vonden jullie mijn toon?' <i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i>

2= Fout voorbeeld (doet de leerkracht altijd zelf!)

Groep voorbereiden	'Ik ga het nu nog een keer voordoen. Let nog een keer goed op wat ik allemaal doe.'
Fout voordoen	<i>Loop op een drukke manier door de gang, raak de muren aan, de kapstok en praat op luide toon.</i>
Nabespreken	'Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld? Wat vinden jullie van de toon waarop ik sprak? Wat deed ik met mijn handen en voeten? Was dat respectvol?' <i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i>

3= Goed voorbeeld

Groep voorbereiden	'Nu ga ik het voor de laatste keer voordoen. Let nu nog een keer op wat ik doe.'
'Modelen'	<i>Loop rustig door de gang, praat met een zachte stem en raakt niets aan.</i>
Nabespreken	'Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld? Wat vonden jullie van de manier waarop ik sprak? En hoe liep ik? Waarom is het goed om op deze manier door de gang te lopen?' <i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i>

4= Leerlingen oefenen

Groep voorbereiden	'Nu mag een van jullie laten zien hoe je veilig en respectvol door de gang loopt'. Dus: Loop rustig, houd handen en voeten bij jezelf en praat met een zachte stem. Wie van jullie wil het voordoen?' <i>Complimenteer de leerling die het voor wil doen!</i> 'Letten jullie goed op wat (naam leerling) allemaal goed doet.'
Leerling doet het op de juiste wijze voor	<i>Leerling doet het voor.</i>
Nabespreken	'Wat zagen jullie (naam leerling) goed doen?' <i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i>

Voor de gedragsverwachtingen die zijn opgenomen in de gedragsmatrix is per openbare ruimte een les ontworpen. Deze zijn te vinden op de H-schijf: Team – 7. Team onderwijs – PBS – gedragslessen

3.4 Aanbod gedragslessen schooljaar 2018-2019

3.4.1. Gedragslessen PBS

In de teammemo die elke maandagochtend uitkomt, zal worden opgenomen welke gedragsregel er in voor twee weken centraal staat. De eerste 8 gedragsregels zijn opgenomen in de jaarkalender en lopen tot aan de kerstvakantie. Na de kerstvakantie zullen op basis van de gedragsregistraties en hetgeen wat speelt binnen de school nieuwe gedragsregels centraal worden gesteld.

1. Ik loop rustig.
2. Ik volg de aanwijzingen van de medewerkers op
3. Ik zorg voor mijn eigen spullen.
4. Ik houd mijn handen en voeten bij mezelf.
5. Ik praat op rustige toon.
6. Ik laat de toiletten en de wasruimte netjes achter.
7. Ik let op mijn eigen gedrag.

8. Ik speel in de aangeven ruimte.

3.4.2. Kwink: lessen voor sociaal emotioneel leren

PBS is een schoolbrede aanpak gericht op het aanleren van het gewenste gedrag van leerlingen.

Kwink is een methode voor sociaal-emotioneel leren, die hierbij goed bij aansluit. Hierbij leren leerlingen sociale vaardigheden, maar het bevat ook burgerschap en mediawijsheid. Kwink is gericht op preventie en de kracht van een veilige groep.

Op dit moment zitten we in de oriëntatiefase. Dit houdt in dat Kwink schoolbreed wordt ingezet. Hiervoor staat tijd ingeroosterd in het weekrooster van elke klas. Op 23 november verloopt het proefabonnement en zal Kwink worden geëvalueerd in het team.

De lessen die tot 23 november worden aangeboden zijn:

1. Spiegel
2. Dit is normaal!
3. Weerbaarheid
4. Complimenten geven
5. Conflicten lossen we op
6. De pest aan pesten

4. Bekrachten gewenst gedrag

Om goed gedrag te laten toenemen, blijkt bekrachten beter te werken dan te straffen. Leerlingen met probleemgedrag blijken van straffen geen gewenst gedrag te leren. Uit onderzoek is gebleken dat het instellen van regels, geen effect heeft op gedrag van leerlingen, maar dat als leraren de gedragsverwachtingen systematisch onderwijzen, zelf voordoen, naleven en leerlingen positief bekrachten als ze goed gedrag vertonen en kleine misdrijvingen negeren, het probleemgedrag in het algemeen sterk verminderd.

4.1 Positief bekrachten door middel van een compliment

Het is van belang dat positief gedrag van leerlingen wordt bekrachtigd door medewerkers van De Ruimte. Een positieve bekrachtiging kan zijn een compliment. Een goed compliment is:

- Relevant, oprecht en specifiek
- Kort en duidelijk
- Wordt direct na het gewenste gedrag gegeven
- Is onvoorwaardelijk

Positief bekrachten moet voldoen aan de regel vier staat tot één: vier complimenten tot één correctie.

4.2 Positief bekrachten door middel van een beloningssysteem

Op Sterrenschool De Ruimte is gekozen voor de invoering van een systeem van positieve bekrachtiging voor algemene ruimtes. Het bekrachten van gewenst gedrag zal plaatsvinden in de aanleerfase van gewenst gedrag. Leerlingen kunnen in deze fase een munt verdienen, waarmee ze kunnen sparen voor klassikale beloning in de stamgroep.

Aan het begin van de week wordt aan de leerlingen vertelt welke regel er centraal staat.

Uitvoering beloningssysteem:

- De beloningsmunten staan in het kantoortje van Marcel en Heiko. Elke ochtend kan je hier de munten ophalen. Het is een bewuste keuze om de munten op een beheerde plek te leggen.
- Elke schoolmedewerker deelt iedere dag 5 munten uit. Eén van deze munten wordt gegeven aan kinderen uit een andere groep of unit. Bij het uitdelen van de munt benoem je het goede gedrag van het kind.

- Uitgedeelde munten mogen niet worden afgenomen.
- De kinderen leveren de munten in tijdens een leswisseling of bij een pauzemoment als ze weer in de stamgroep zijn. Elke klas heeft een pot om de munten in te doen. Dit is in elke klas dezelfde pot. Deze heb je ontvangen van Heiko.
- Aan het eind van de dag mogen de kinderen die een munt hebben verdiend benoemen waarom ze een munt hebben gekregen.
- Bij 20 munten behaalt de klas een beloning. Na de beloning begint de stamgroep weer op 0. De munten worden ingeleverd bij Heiko. We streven ernaar om elke stamgroep iedereen week een beloning te laten halen. Als er na 2 weken een nieuwe gedragsregel ingaat, blijven de eerder behaalde munten in de pot als er nog geen 20 zijn behaald.
- Een beloning duurt maximaal 15 min. Samen met de leerlingen worden beloningen bedacht, deze komen in een pot. De stamgroepleerkracht controleert de beloningen op realiteit.
- Beloningen in de openbare ruimtes zijn mogelijk; bijvoorbeeld gymzaal en buurthuis. Dit moet wel in overleg met Marcel of Heiko, omdat gemeenschappelijk ruimtes verhuurd kunnen zijn.

5. Omgang met probleemgedrag

5.1. Registreren incidenten

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat (SK) SK1. Veiligheid Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

De wet (art. 4c en art. 12, tweede lid, WPO) bepaalt dat de school ten minste een veiligheidsbeleid (sociale, psychische en fysieke veiligheid) heeft beschreven en dat uitvoert. Het veiligheidsbeleid bestaat uit een samenhangende set van maatregelen gericht op preventie en op het afhandelen van incidenten. Dat veiligheidsbeleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren.

School voert een veiligheidsbeleid dat zich o.a richt op registratie en het afhandelen van incidenten. Dat doen we in Parnassys, die een koppeling maakt naar Iris schoolklimaat. Iris schoolklimaat biedt de mogelijkheid om incidenten te analyseren, zodat we als school maatregelen kunnen nemen. Het PBS team analyseert de gegevens en geeft maandelijks een terugkoppeling aan directie, IB en team, zodat maatregelen kunnen worden getroffen.

Deze registratie richt zich op groot probleemgedrag, zoals verbaal of fysiek geweld jegens een leerling, medewerker van school of een ouder van de school. 'Verbaal of fysiek geweld' omvat ook grove pesterijen, bedreiging, discriminatie, vernieling of diefstal, seksuele intimidatie etc. Als kinderen bij klein probleemgedrag de reactieprocedure niet opvolgen en kiezen voor de consequentie wordt er ook geregistreerd in Parnassys.

In de basisschoolperiode leren kinderen (bij en van ons) afstemmen op een ander, impulsen te kunnen bedwingen, onvrede uit te spreken, conflicten te hanteren etc. Voor ruzies tussen kinderen onderling die je als leerkracht beoordeelt als onderdeel van de ontwikkeling van kinderen, vul je niet de incidentregistratie in, maar maak je (desgewenst) een afzonderlijke notitie aan die je bijvoorbeeld 'logboek gedrag' noemt. Daarin kun je voorvallen een tijdje bijhouden en zo de (sociale) ontwikkeling van een kind (of gedrag dat bij herhaling leidt tot schorsen of verwijderen) te monitoren. Bij twijfel tussen welke registratie je moet doen: overleg met IB!

5.2 Ongewenst gedrag

5.2.1 Klein ongewenst gedrag

Onder klein ongewenst gedrag wordt verstaan: gedrag waar de groep hinder van ondervindt, maar wat er (evt. met een kleine interventie) niet voor zorgt dat de les niet door kan gaan. Bij klein ongewenst gedrag wordt de reactieprocedure toegepast:

Alle teamleden reageren eenduidig bij ongewenst gedrag door de volgende stappen langs te lopen:

- Wanneer een leerling ongewenst gedrag vertoont spreekt de leerkracht de leerling aan en vraagt de leerkracht aan de leerling welk gedrag van hem/ haar verwacht wordt. Leerkracht benoemt ook nogmaals de gedragsverwachting.
- De leerling krijgt de kans om het gewenste gedrag te laten zien.
- Wanneer de leerling er voor kiest om toch niet het gewenste gedrag te laten zien, loopt de leerkracht naar de leerling en geeft het de leerling een keuze; of het kiest voor de consequentie of de leerling houdt zich aan de gedragsverwachting.
- Wanneer de leerling zich wederom niet aan de gedragsverwachting houdt deelt de leerkracht de genoemde consequentie uit.

Tussen de stappen gaat de leerkracht kort 'uit contact' en geeft de leerling tijd om om te schakelen. Bij gewenst gedrag wordt direct gecompimenteerd.

Voorbeelden van consequenties bij klein ongewenst gedrag zijn:

Gedrag	Consequentie
Door de groep praten	Time-in (kind wordt in de eigen klas op een aparte plek gezet)
Doorgaan na 'Stop hou op'	Sorry zeggen en (buiten) even op de bank zitten
Praten in de rij	Bij de leerkracht staan
Niet werken	Time-in
Werk weigeren	Inhalen in eigen tijd
Rommel niet opruimen	Hele ruimte opruimen
Niet houden aan de iPad-opdracht	Niet op de Ipad
Rennen in de school	Opnieuw het traject afleggen en daarbij rustig lopen
Brutaal zijn	Time-in en ouders informeren

5.2.2 Groot ongewenst gedrag

Onder groot ongewenst gedrag wordt verstaan: gedrag dat binnen de school niet geaccepteerd wordt. Voorbeelden van groot ongewenst gedrag zijn: verbale agressie (schelden), fysieke agressie (schoppen/slaan/bijten/haren trekken), discriminatie, gooien met spullen, toiletten opzettelijk bevuild, spullen stelen, de orde in de klas verstoren, weglopen uit de klas/ van school, bedreigen en ongewenste intimiteiten.

Bij dergelijke gedragingen hanteren wij direct een consequentie.

- De leerling krijgt een time-out in een andere klas. De stamgroep-/groepsleerkracht begeleidt de leerling zelf naar die klas. De leerling krijgt maximaal 20 minuten de tijd om na te denken over zijn gedrag en vult een time-out formulier in. Na de time-out reflecteert de leerkracht met de leerling op het gedrag. Bij kleuters hanteren we een kortere nadenktijd die wordt vervolgd door een gesprek en afspraken met de leerkracht.
- De afspraken op het time-out formulier worden door leerling, ouders/verzorgers en leerkracht ondertekend. Het formulier komt in Parnassys (het leerlingdossier).
- Gaat het gedrag dezelfde dag door, dan volgt een tweede time-out. Wanneer het gedrag van de leerling na de 2^e time-out buiten de klas niet verbetert, dan blijft hij/zij de resterende schooltijd bij een achterwacht (bijv. intern begeleider of directie).
- Bij groot ongewenst gedrag worden ouders altijd geïnformeerd. Indien mogelijk heeft de leerkracht op dezelfde dag met de leerling en zijn/ haar ouders een gesprek over het

getoonde gedrag. Lukt het niet om contact met de ouders te krijgen, dan worden zij per mail gevraagd z.s.m. naar school te bellen voor een afspraak.

- De leerkracht registreert een gedragsincident en de uitkomsten van het gesprek met de ouders in Parnassys en eventueel wordt een gedragspecialist ingeschakeld.

Mochten de consequenties bij groot ongewenst gedrag onvoldoende effect hebben, ofwel blijft het gedrag van de leerling zich herhalen, dan treedt het protocol 'Schorsen en verwijderen' van Prisma in werking. Dit protocol staat op de website van Prisma.

5.3 Incidentregistratie aanmaken in Parnassys

School voert een veiligheidsbeleid dat zich o.a richt op registratie en het afhandelen van incidenten. Ieder incident wordt bij de directie gemeld, zodat passende maatregelen (kunnen worden) getroffen. Op schoolniveau wordt de registratie jaarlijks geëvalueerd. Onder incidenten verstaan we: verbaal of fysiek geweld jegens een leerling, medewerker van school of een ouder van de school, waaronder grove pesterijen, bedreiging, discriminatie, vernieling of diefstal, seksuele intimidatie etc.

Opmaak notitie in Parnassys:

1. Betrokkenen:
2. Omschrijving incident:
  - Aanleiding:
  - Verloop/ vervolg:
  - Afhandeling:

6. Lessen Sociale Veiligheid

In de unit 5-8 zijn dit schooljaar de lessen Sociale Veiligheid van PBS gegeven. Tijdens de lessenserie van 9 lessen leren kinderen de drie-stappen routine: stop, loop, praat.

Voor leerlingen gaat deze stappenroutine uit van vijf kernelementen:

1. Schoolbrede gedragsverwachtingen
2. De stoproutine uitvoeren als een leerling ten opzichte van jou ongewenst gedrag laat zien
3. De toeschouwers stop routine uitvoeren als iemand ongewenst gedrag laat zien ten opzichte van een ander.
4. Effectief reageren als iemand jou het stopsignaal geeft
5. De Hulproutine inzetten om hulp van volwassenen te halen bij voortdurend ongewenst gedrag.

Leerlingen leren tijdens de lessen om stevig te staan, duidelijk stop te zeggen met een handgebaar. Ze leren ook dat als iemand stop tegen je zegt je direct stop met wat je doet en dat je iets anders gaat doen.

Mocht het gedrag niet stoppen leerlingen om weg te lopen en om hulp te vragen bij de leerkracht.

Tijdens de laatste lessen komen roddelen, kwetsende opmerkingen en cyberpesten aan bod.